

APROBAT:

Director al Agenției de Mediu

Veaceslav DERMENJI

30” decembrie 2019

	AGENȚIA DE MEDIU	
	<i>LABORATORUL DE REFERINȚĂ DE MEDIU</i>	COD: PM - 8.3 - LÎ EDIȚIA: 01 REVIZIA: DATA: 30.12.2019 PAGINA: 1/32
Exemplarul nr.		

PROGRAMUL DE MONITORIZARE PENTRU ANUL 2020

**PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU CALITATEA APEI
CONFORM GRUPELOR DE *POLUANȚI HIDROCHIMICI*, ANUL 2020**

Nr. ord.	District hidrografic/Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonatele geografice	Acorduri Internaționale/ Tipul de monitoring	Grupele de poluanți / Frecvența monitoringului			
					Condiții generale	Metale grele	Poluanți specifici	Substanțe prioritare
Districtul hidrografic Prut, Dunărea și Marea Neagră								
1.	fl. Dunărea	s. Giurgiulești, r-nul Cahul	45°28'06,67" 28°12'57,84"	MT/MS	12	Fe _t , Cu, Ni, Pb, Cr, Cd, Mn, Hg (diz.)/4	4	2
2.	r. Prut	or. Lipcani, r-nul Briceni	48°15'14,51" 26°48'15,74"	CI, TNMN, MT, AB RO/MS	12	12	DA, F/12	12
3.	lacul de acumulare Costești - Stâncă	or. Costești, r-nul Râșcani	47°50'27,95" 27°13'43,30"	AB RO, CI, TNMN, MT/MS	12	12	DA, F/12	12
4.	r. Prut	s. Braniște, r-nul Râșcani	47°47'23,16" 27°15'08,23"	CI, TNMN/MS	12	12	DA/12	12
5.	r. Prut	or. Ungheni, amonte, r-nul Ungheni	47°11'59,28" 27°47'18,35"	AB RO, MT/MS	12	Fe _t , Cu (diz.)/12	DA, F/12	
6.	r. Prut	s. Valea Mare, r-nul Ungheni	47°06'30,52" 27°52'28,97"	CI, TNMN, AB RO, MT/MS	12	12	DA, F/12	12
7.	r. Prut	or. Leova, r-nul Leova	46°29'34,82" 28°13'54,30"	AB RO, MT/MO	4	Fe _t , Cu (diz.)/4	PP, DA/4	
8.	r. Prut	or. Cahul, r-nul Cahul	45°55'5,51" 28°07'19,07"	AB RO, MT/MO	4	Fe _t , Cu (diz.)/4	DA/12	
9.	r. Prut	s. Giurgiulești, r-nul Cahul	45°28'18,45" 28°11'52,26"	CI, TNMN, AB RO, MT/MS	12	12	12	12

24.	r. Lunga	or. Ceadâr-Lunga, amonte, r-nul Ceadâr-Lunga	46°04'56,44" 28°50'14,94"	MS	4	Fe _t , Cu, Ni, Pb, Cd (diz.)/4	F, PP/4	
25.	r. Lunga	or. Ceadâr-Lunga, aval, r-nul Ceadâr-Lunga	46°03'21,85" 28°49'47,22"	MS	4	Fe _t , Cu, Ni, Pb, Cd (diz.)/4	F, PP/4	
26.	r. Chirghij-Chitai	or. Tvardița, aval, r-nul Taraclia	46°7'31,172" 28°58'40,123"	MS	4	Fe _t , Cu, Ni, Pb, Cd (diz.)/4	4	2
27.	r. Cogîlnic	or. Hâncești, amonte, r-nul Hâncești	46°49'58,26" 28°35'51,39"	MS	4	Fe _t , Ni, Pb, Cd, Mn, Hg (diz.)/4	PP, DA/4	2
28.	r. Cogîlnic	or. Cimișlia, amonte, r-nul Cimișlia	46°32'19,93" 28°47'6,71"	MS	4	Fe _t , Ni, Pb, Cd, Mn, Hg (diz.)/4	PP, DA/4	2
29.	r. Ceaga	s. Taraclia, r-nul Căușeni	46°32'20,921" 29°8'11,561"	MS	4	Fe _t , Cu, Ni, Pb, Cd (diz.)/4	4	2

Districtul hidrografic Nistru

30.	r. Nistru	s. Naslavcea, r-nul Ocnița	48°26'58,43 27°36'10,11"	MS	8	Fe _t , Cu, Ni, Pb, Cr, Cd, Mn, Hg (diz.)/8	8	2
31.	r. Nistru	or. Otaci, r-nul Ocnița	48°26'38,48" 27°47'29,73"	AB UA/ MS	4	Fe total, Cu diz/4	PP, DA/4	
32.	r. Nistru	s. Cosăuți, amonte de or.Soroca		MS	12	Fe total, Cu diz/4	PP, DA/4	
33.	r. Nistru	s. Vasilcău, aval de or.Soroca	48°08'17,06" 28°41'41,8"	MO	12	Fe _t /4	PP/4	4
34.	r. Nistru	s. Sănătăuca, (or. Camenca, aval), r-nul Florești	48°01'28,4" 28°26'02,34"	MO	4	Fe _t /4	PP/4	
35.	r. Nistru	or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău	47°05'21,39" 29°05'25,75"	MO	4	Fe, Cu, Ni, Pb, Cr, Cd, Mn, Hg (diz.)/4	4	

36.	r. Nistru	s. Cremenciug, r-nul Căușeni	46°42'29,65" 29°41'38,83"	MO	4	Fe _t /4	4	
37.	r. Nistru	s. Olănești, r-nul Ștefan Vodă	46°30'07,14" 29°55'42,08"	MO	8	Fe _t , Cu (diz.)/8	PP/8	
38.	r. Nistru	s. Palanca, r-nul Ștefan Vodă	46°24'47,77" 30°07'52,33"	AB UA/ MO	4	Fe _t , Cu, Ni, Pb, Cr, Cd, Mn, Hg (diz.)/4	4	4
39.	lacul de acumulare Dubăsari	or. Rezina, r-nul Rezina	47°45'13,33" 28°58'55,77"	MS	4	Fe _t , Ni, Pb, Cd (diz.)/4		
40.	lacul de acumulare Dubăsari	or. Dubăsari, r-nul Dubăsari	47°16'35,37" 29°07'10,62"	MS	4	Fe _t , Ni, Pb, Cd (diz.)/4		
41.	r. Cușmirca	s. Cușmirca, aval, r-nul Șoldănești	47°54'54,689" 28°42'11,794"	MS	4	Fe _t , Cu, Ni, Pb, Cd (diz.)/4	4	
42.	r. Răut	mun. Bălți, amonte	47°47'45,28" 27°53'58,41"	MO	4	Fe _t , Cd(diz.)/4	PP/4	
43.	r. Răut	mun. Bălți, aval	47°45'33,17" 27°57'48,49"	MO	4	Fe _t , Cd(diz.)/4	PP/4	
44.	r. Răut	or. Florești, amonte, r-nul Florești	47°53'07,05" 28°18'01,56"	MO	4	Fe _t , Cd(diz.)/4	PP/4	
45.	r. Răut	or. Orhei, amonte, r-nul Orhei	47°22'16,04" 28°48'17,79"	MO	4	Fe _t , Cd(diz.)/4	PP/4	
46.	r. Răut	s. Ustia, r-nul Dubăsari	47°15'09,33" 29°08'14,55"	MO	4	Fe _t , Cd, Mn, Hg (diz.)/4	PP/4	
47.	r. Cubolta	s. Mărășești, r-nul Florești	47°51'44,47" 28°04'41,30"	MO	4	Fe _t , Cd (diz.)/4	F, PP/4	
48.	r. Căinar	s. Gura Căinarului, amonte, r-nul Florești	47°51'50,18" 28°11'7,792"	MS	4	Fe _t , Cu (diz.)/4	PP/4	
49.	r. Camenca	s. Gvozdova, amonte, r-nul Florești	47°54' 48,062" 28°20' 30,109"	MS	4	Fe _t , Cu (diz.)/4	PP/4	

50.	r. Cohâlnic	s. Cișmea, amonte, r-nul Orhei	47°25' 8.92" 28°44' 38.184"	MS	4	Fe _t , Cu (diz.)/4	PP/4	
51.	r. Ciulucul Mare	s. Zăicani, aval, r-nul Telenești	47°31' 34.534" 28°30' 21.593"	MS	4	Fe _t , Cu (diz.)/4	PP/4	
52.	r. Ichel	s. Greblești, amonte, r-nul Strășeni	47°14' 23.464" 28°35' 59.151"	MS	4	Fe _t /4	4	
53.	r. Ichel	s. Goian, mun. Chișinău	47°07'53,36" 28°55'08,41"	MO	4	Fe _t /4	4	
54.	r. Bîc	or. Strășeni, aval, r-nul Strășeni	47°08'14,10" 28°39'49,14"	MO	4	Fe _t , Cd (diz.)/4	4	
55.	r. Bîc	mun. Chișinău, în amonte de evacuările de apă uzată a SA „Apă canal”	47°00'36,37" 28°52'32,69"	MO	4	Fe _t , Cd (diz.)/4	4	
56.	r. Bîc	or. Sângera, mun. Chișinău, în aval de evacuările de apă uzată a SA „Apă Canal”	46°55'46,10" 28°59'03,60"	MO	4	Fe _t , Cd (diz.)/4	4	
57.	r. Bîc	s. Gura Bâcului, r-nul Anenii Noi	46°54'49,66" 29°27'28,74"	MO	4	Fe _t , Cd (diz.)/4	4	
58.	Lacul de acumulare Ghidighici	or. Vatra, mun. Chișinău	47°04'52,03" 28°43'25,84"	MS	4	Fe _t (diz.)/4	PP/4	
59.	r. Botna	or. Căușeni, amonte, r-nul Căușeni	46°58'47,37" 29°23'56,35"	MO	4	Fe _t , Cu, Ni, Cd (diz.)/4	4	
60.	r. Botna	s. Chircăiești, r-nul Căușeni, 6,0 km în amonte de s. Chițcani	46°13'11,29" 29°33'28,26"	MO	4	Fe _t , Cu, Ni, Cd, Mn, Hg, (diz.)/4	4	

ABREVIERI:

MS – Monitoring de supraveghere;

MO – Monitoring operațional;

AB – Monitoring în baza Acordurilor Bilaterale;

CI – Monitoring în baza Convenției Internaționale (“Convenția de cooperare pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea”);

TNMN – Monitoring în secțiunile rețelei de Monitoring Transnațional (*Transnational Monitoring Network*);

MT - Monitoringul Transfrontalier;

DCA - Directiva Cadru a Apelor 60/2000;

UA – Ucraina;

RO – România.

PARAMETRII INVESTIGAȚI

Condiții generale pentru râuri și lacuri includ parametrii regimului termic, regimului de oxigen, acidificării, elementele biogene și de mineralizare, precum și parametrii organoleptici. În lacuri va fi investigat și siliciul ca condiție generală.

Notă: În conformitate cu Regulamentul Comisiei nr. 348/2013 ce modifică anexa XIV a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului pentru Înregistrarea, Evaluarea, Autorizarea și Restricția Substanțelor Chimice (REACH), punctul 6, bicromatul de potasiu întrunește cerințele pentru a fi clasificat ca cancerogen, mutagen și toxic pentru reproducere. În asemenea caz, consumul chimic de oxigen (CCO_{Cr}), analiza căruia presupune utilizarea bicromatului de potasiu, va fi investigat ca condiție generală doar pentru secțiunile de monitoring TNMN până când Grupul de Experți Monitoring și Evaluare (MA EG, ICPDR) va decide înlocuirea cu un parametru similar și pentru acordurile bilaterale cu România și Ucraina.

Pentru rețeaua transnațională de monitoring (TNMN) și acordul bilateral cu România (AB RO) va fi analizat și consumul chimic de oxigen cu mangan (CCO_{Mn}) ca condiție generală.

Metalele grele investigate includ: forma totală pentru fier, formele totale și dizolvate pentru cupru, nichel, plumb, cadmiu, crom, mangan și mercur.

Poluanții organici includ: fenolii (F), produsele petroliere (PP) și detergenții anionoactivi (DA).

Substanțe prioritare: 17 pesticide organoclorurate - POC (α -HCH, β -HCH, γ -HCH, DDT, DDD, DDE, Heptaclor, Aldrin, Endrin, Dieldrin, Endosulfan, Heptaclor epoxid A, Heptaclor epoxid B, Metoxiclor, Mirex, Pentaclorbenzen, Hexaclorbenzen), 16 hidrocarburi poliaromatice - HPA (dibenz(a,h)anthracene, benzo(g,h,i)perylene, naphthalene, acenaphthylene, acenaphthene, flourene, phenanthrene, anthracene, fluoranthene, pyrene, benzo(a)anthracene, chryzene, benzo(b)fluoranthene, benzo(k)fluoranthene, benzo(a)pyrene, indeno(123-cd)pyrene).

EXPLICAȚII LA TABEL

Pentru subsistemul râuri și subsistemul lacuri și acumulări de apă au fost stabilite următoarele tipuri de programe de monitoring:

- **monitoring de supraveghere (MS)** are ca scop evaluarea stării tuturor apelor din cadrul fiecărui bazin sau subbazin hidrografic, furnizând informații pentru: validarea procedurii de evaluare a impactului, elaborarea eficientă a programelor ulterioare de monitorizare, evaluarea tendinței de variație pe termen lung a calității și cantității resurselor de apă, elaborarea criteriilor de evidențiere a corpurilor de apă la nivel administrativ-teritorial, precum și argumentarea optimizării sistemului național de monitorizare;
- **monitoring operațional (MO)** are ca scop stabilirea stării acelor corpuri de apă identificate, în urma monitoringului de supraveghere, ca prezentând riscul de a nu îndeplini obiectivele de mediu pentru ape, precum și evaluarea schimbărilor apărute în urma aplicării programului de măsuri inclus în planul de gestionare a bazinului hidrografic;

Programul în cadrul Convențiilor Internaționale (CI) și Programul în cadrul Acordurilor Bilaterale cuprinde 11 secțiuni:

- **Colaborare bilaterală cu România în 7 secțiuni de monitoring:** pe r. Prut - or. Lipcani, or. Costești (baz. Costești-Stânca), or. Ungheni, s. Valea Mare, or. Leova, or. Cahul, s. Giurgiulești, după 26 indicatorii fizico - chimici;
- **Colaborare bilaterală cu Ucraina în 3 secțiuni de monitoring:** pe r. Prut - s. Criva, pe r. Nistru – or. Otaci și s. Palanca, după 22 indicatori fizico - chimici;
- **Programul în cadrul rețelei transnaționale (TNMN) (*Transnational Monitoring Network*):** sunt monitorizate 5 secțiuni pe r. Prut: or. Lipcani, or. Costești (baz. Costești-Stânca), s. Braniște, s. Valea Mare, s. Giurgiulești după 70 indicatorii fizico – chimici.

OBSERVĂRILE SPECIALE

În caz de declanșare a cazurilor de poluare excepțională se desfășoară investigații repetate (monitoring investigațional) în comun cu organele competente în scopul evidențierii surselor de poluare.

În cele 5 puncte ale Rețelei Transnaționale de Monitoring (TNMN) se fac investigații asupra calității apelor de suprafață conform substanțele prioritare: 7 metale grele – Cadmiu (Cd), Crom, (Cr), Nichel (Ni), Mercur (Hg), Plumb (Pb), Cupru (Cu), (dizolvat și total), HPA și POC **de 12 ori pe an.**

Investigațiile asupra calității sedimentelor, cuprind principalii poluanți fizico-chimici, precum și produsele petroliere, metalele grele, POC și HPA.

În total se monitorizează: 60 secțiuni amplasate pe **26** râuri interne și transfrontaliere, **6** lacuri de acumulare și **2** lacuri naturale după **70 parametri hidrochimici**, inclusiv CCO_{Mn} (TNMN, Acordul bilateral cu România – Administrația Națională ”Apele Române”, filiala Iași).

ACTELE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE PRIN CARE SE OBLIGĂ IMPLEMENTAREA
ȘI REALIZAREA MONITORINGULUI CALITĂȚII APELOR DE SUPRAFAȚĂ

1. Hotărârea de Guvern nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituire, organizare și funcționarea Agenției de Mediu;
2. Legea Parlamentului Republicii Moldova privind protecția mediului înconjurător Nr.1515-XII din 16.06.1993;
3. Legea Parlamentului Republicii Moldova pentru ratificarea Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți Nr.40-XV din 19.02.2004;
4. Legea Apelor a Parlamentului Republicii Moldova Nr. 272 din 23.12.2011;
5. Directiva Cadru a Apelor 60/2000, Parlamentul și Consiliul Uniunii Europene, 23.10.2002;
6. Directiva 2013/39/UE, Parlamentul European și a Consiliul Uniunii Europene, 12.08.2013;
7. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de Stat al Apelor Nr. 763 din 23.09.2013;
8. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață Nr. 890 din 12.11.2013;
9. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și evidența sistematică a stării apelor de suprafață și a apelor subterane Nr. 932 din 20.11.2013;
10. GOST 17.1.3.07-82 „Охрана природы. Гидросфера. Правила контроля качества воды водоемов и водотоков”.
11. Руководство по химическому анализу поверхностных вод суши. 1977;

**PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU CALITATEA APEI
CONFORM GRUPELOR DE ELEMENTE HIDROBIOLOGICE, ANUL 2020**

Nr. ord.	District hidrografic/Bazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonatele geografice	Acordurile Internaționale/ Tipul de monitoring	Grupele de elemente biologice Frecvența monitoringului					
					Bacterioplancton	Fitoplancton, clorofila "a"	Zooplancton	Fitobentos	Macrozoobentos	Macrofite
Districtul hidrografic Prut, Dunărea și Marea Neagră										
1.	fl. Dunărea	s. Giurgiulești, r-nul Cahul	45°28'06,67" 28°12'57,84"	MT/MS	2	2	-	2	2	-
2.	r. Prut	or. Lipcani, r-nul Briceni	48°15'14,51" 26°48'15,74"	CI, TNMN, MT, AB UA/MS	3	3	1	3	3	-
3.	lacul de acumulare Costești-Stânca	or. Costești, r-nul Râșcani	47°50'27,95" 27°13'43,30"	CI, TNMN, MT, AB RO/MS	1	3	-	2	2	-
4.	r. Prut	s. Branîște, r-nul Râșcani	47°47'23,16" 27°15'08,23"	CI, TNMN/MS	2	2	-	2	2	-
5.	r. Prut	or. Ungheni, amonte, r-nul Ungheni	47°11'59,28" 27°47'18,35"	AB RO/MS	2	2	-	2	2	-
6.	r. Prut	s. Valea Mare, r-nul Ungheni	47°06'30,52" 27°52'28,97"	CI, TNMN/MS	1	1	-	1	2	-
7.	r. Prut	or. Leova, r-nul Leova	46°29'34,82" 28°13'54,30"	MS	2	2	-	2	2	-
8.	r. Prut	or. Cahul, r-nul Cahul	45°55'5,51" 28°07'19,07"	MS	2	2	-	2	2	-
9.	r. Prut	s. Giurgiulești, r-nul Cahul	45°28'18,45" 28°11'52,26"	CI, TNMN, MT, AB RO/MS	2	2	1	2	2	-
10.	r. Ciuhur	s. Horodiște,		MS	1	2	-	2	2	

		r-nul Râșcani								
11.	r. Sărata	s. Vilcele, r-nul Leova		MS	1	2	-	2	2	
12.	r. Lăpușna	s. Sărata Răzeși, r-nul Leova		MS	1	2	-	2	2	
13.	sistemul de lacuri Manta	s. Manta, r-nul Cahul	45°47'16,33" 28°10'23,65"	MS	1	3	-	2	2	-
14.	lacul Beleu	s. Slobozia Mare, r-nu Cahul	45°35'12,88" 28°09'09,65"	MS	1	3	-	2	2	-
15.	r. Larga	s. Chircani, r-nul Cahul	46°05'55,4" 28°11'3,1"	MS	1	3	2	2	2	1
16.	r. Cahul	s. Găvănoasa, amonte, r-nul Cahul	45°46'44,463" 28°22'29,07"	MS	1	2	1	2	2	1
17.	r. Cahul	s. Etulia, r-nul Vulcănești	45°34'01,73" 28°26'15,99"	MS	1	2	-	2	2	1
18.	r. Ialpuș	s. Bugeac, amonte, r-nul Comrat	46°21'37,991" 28°40'4,198"	MS	1	2	1	2	2	1
19.	r. Ialpuș	s. Mirnoe, r-nul Taraclia, la pod	45°46'17,71" 28°34'45,26"	MS	1	1	-	1	2	1
20.	lacul de acumulare Comrat	mun. Comrat	46°19'41,36" 28°39'30,55"	MS	1	2	-	2	1	-
21.	lacul de acumulare Taraclia	or. Taraclia, r-nul Taraclia	45°56'21,12" 28°35'42,12"	MS	1	2	-	2	1	-
22.	r. Ialpușel	s. Svetlii, amonte, r-nul Comrat	46°2'52,882" 28°33'45,21"	MS	1	1	1	2	2	-
23.	r. Chirsova (Carsău)	s. Congaz, amonte, r-nul Comrat	46°7'10,278" 28°36'41,644"	MS	1	1	1	2	2	-
24.	r. Lunga	or. Ceadâr-Lunga, amonte, r-nul Ceadâr-Lunga	46°04'56,44" 28°50'14,94"	MS	1	2	-	2	2	-
25.	r. Lunga	or. Ceadâr-Lunga,	46°03'21,85"	MS	1	2	-	2	2	-

		aval, r-nul Ceadâr-Lunga	28°49'47,22"								
26.	r. Chirghij-Chitai	or. Tvardița, aval, r-nul Taraclia	46°7'31.172" 28°58'40.123"	MS	2	2	-	2	2	-	
27.	r. Cogâlnic	or. Hâncești, amonte, r-nul Hâncești	46°49'58,26" 28°35'51,39"	MS	1	1	1	2	2	-	
28.	r. Cogâlnic	or. Cimișlia, amonte, r-nul Cimișlia	46°32'19,93" 28°47' 6,71"	MS	1	1	1	2	2	-	
29.	r. Ceaga	s. Taraclia, r-nul Căușeni	46°32' 20.921" 29°8'11.561"	MS	2	2	1	2	2	-	
Districtul hidrografic Nistru											
30.	r. Nistru	s. Naslavcea, r-nul Ocnîța	48°26'58,43 27°36'10,11"	MS	2	2	1	2	2	-	
31.	r. Nistru	or. Otaci, r-nul Ocnîța	48°26'38,48" 27°47'29,73"	AB UA/ MS	1	2	2	2	2		
32.	r. Nistru	s. Cosăuți, amonte de or.Soroca		MS	1	2	2	2	2		
33.	r. Nistru	s. Vasilcău, r-nul Soroca	48°08'17,06" 28°41'41,8"	AB UA/MS	3	3	1	3	3	-	
34.	r. Nistru	s. Sănătăuca, (or. Camenca, aval), r-nul Florești	48°01'28,4" 28°26'02,34"	MS	1	1	1	2	2	-	
35.	r. Nistru	or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău	47°05'21,39" 29°05'25,75"	MS	2	1	-	1	2	-	
36.	r. Nistru	s. Cremenciug, r-nul Căușeni	46°42'29,65" 29°41'38,83"	MS	1	1	-	2	2	-	
37.	r. Nistru	s. Olănești, r-nul Ștefan Vodă	46°30'07,14" 29°55'42,08"	MS	1	2	1	2	2	-	
38.	r. Nistru	s. Palanca, r-nul Ștefan Vodă	46°24'47,77" 30°07'52,33"	MS	1	1	1	1	1	1	
39.	lacul de acumulare Dubăsari	or. Rezina, r-nul Rezina	47°45'13,33" 28°58'55,77"	MS	1	2	1	-	2	-	

40.	lacul de acumulare Dubăsari	or. Dubăsari, r-nul Dubăsari	47°16'35,37" 29°07'10,62"	MS	1	2	1	-	2	-
41.	r. Cușmirca	s. Cușmirca, aval, r-nul Șoldănești	47°54'54,689" 28°42'11,794"	MS	1	2	1	2	2	1
42.	r. Răut	mun. Bălți, amonte	47°47'45,28" 27°53'58,41"	MS	1	2	-	1	2	-
43.	r. Răut	mun. Bălți, aval	47°45'33,17" 27°57'48,49"	MS	1	2	-	1	2	-
44.	r. Răut	or. Florești, amonte, r-nul Florești	47°53'07,05" 28°18'01,56"	MS	1	2	-	1	2	-
45.	r. Răut	or. Orhei, amonte, r-nul Orhei	47°22'16,04" 28°48'17,79"	MS	1	2	-	1	2	-
46.	r. Răut	s. Ustia, r-nul Dubăsari	47°15'09,33" 29°08'14,55"	MS	1	2	-	1	2	-
47.	r. Cubolta	s. Mărășești, r-nul Florești	47°51'44,47" 28°04'41,30"	MS	1	1	1	2	2	1
48.	r. Căinar	s. Gura Căinarului, amonte, r-nul Florești	47°51'50,18" 28°11'7,792"	MS	1	2	1	2	2	1
49.	r. Camenca	s. Gvozdova, amonte, r-nul Florești	47°54'48,062" 28°20'30,109"	MS	1	2	1	2	2	1
50.	r. Cogâlnic	s. Cișmea, amonte, r-nul Orhei	47°25'8,92" 28°44'38,184"	MS	1	2	1	2	2	-
51.	r. Ciulucul Mare	s. Zăicani, aval, r-nul Telenești	47°31'34,534" 28°30'21,593"	MS	1	2	1	2	2	-
52.	r. Ichel	s. Greblești, amonte, r-nul Strășeni	47°14'23,464" 28°35'59,151"	MS	1	2	1	2	2	1
53.	r. Ichel	s. Goian, mun. Chișinău	47°07'53,36" 28°55'08,41"	MS	1	2	-	2	2	-
54.	r. Bîc	or. Strășeni, aval, r-nul Strășeni	47°08'14,10" 28°39'49,14"	MS	1	2	1	2	2	-
55.	r. Bîc	mun. Chișinău, în amonte de evacuările de la S.A. „Apă canal”	47°00'36,37/ 28°52'32,69"	MS	1	1	-	2	2	-

**PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU CALITATEA AERULUI,
ANUL 2020**

Denumirea orașului	Numărul de posturi staționare (POP)	Numărul de identificare a postului	Adresa postului	Anul punerii în funcțiune a POP	Frecvența prelevării probelor	Programul observațiilor							
						POLUANȚI DE BAZĂ				POLUANȚI SPECIFICI			
						Pulberi totale (praf)	Dioxid de sulf (SO ₂)	Oxid de carbon (CO)	Dioxid de azot (NO ₂)	Fenol (C ₆ H ₅ OH)	Aldehidă formică (CH ₂ O)	Oxid de azot (NO)	Sulfat solubili (SO ₄ ²⁻)
CHIȘINĂU	6	3	str. Calea Ieșilor, 21	1976	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+		
		4	str. Tudor Vladimirescu, 1	1977	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+		+
		6	str. Fântânilor, 9A	1977	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+	+	
		7	1*, 2* str. Grenoble, 134	1990	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+	+			
		8	Bd. Moscovei, 21 Uzina Mezon	1990	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+		
		9	str. Uzinelor, 171	1976	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+		

Denumirea orașului	Numărul de posturi staționare (POP)	Numărul de identificare a postului	Adresa postului	Anul punerii în funcțiune a POP	Frecvența prelevării probelor	Programul observațiilor							
						POLUANȚI DE BAZĂ				POLUANȚI SPECIFICI			
						Pulberi totale (praf)	Dioxid de sulf (SO ₂)	Oxid de carbon (CO)	Dioxid de azot (NO ₂)	Fenol (C ₆ H ₅ OH)	Aldehidă formică (CH ₂ O)	Oxid de azot (NO)	Sulfai solubili (SO ₄ ²⁻)
BĂLȚI	2	1	str. Ștefan cel Mare, 140	1978	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	3* +	+	+	+	+	
		3	str. Cicicalo, 8	1978	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	3* +	+	+	+	+	4* +
5* TIRASPOL	3	2	str. Seciera, 2	1979	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+		
		3	str. Ciapaeva, 91	1979	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+		
		5	str. Fedico, 28	1998	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+				

Denumirea orașului	Numărul de posturi staționare (POP)	Numărul de identificare a postului	Adresa postului	Anul punerii în funcțiune a POP	Frecvența prelevării probelor	Programul observațiilor							
						POLUANȚI DE BAZĂ				POLUANȚI SPECIFICI			
						Pulberi totale (praf)	Dioxid de sulf (SO ₂)	Oxid de carbon (CO)	Dioxid de azot (NO ₂)	Fenol (C ₆ H ₅ OH)	Aldehidă formică (CH ₂ O)	Oxid de azot (NO)	Sulfaiți solubili (SO ₄ ²⁻)
5* RÎBNIȚA	2	1	str. Industrială, 3	1980	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+				+
		2	str. Gvardeiscaia, 25	1980	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+				
5* BENDER	4	2	str. Drujba, 2	1990	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+				
		3	str. Industrială Uzina Moldavcabeli		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+		
		4	str. Leningrad, 37		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+		
		5	str. Comunisticescaia		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+				

LEGENDĂ ȘI EXPLICAȚII TABELARE:

Monitoringul calității aerului atmosferic în Republica Moldova se efectuează în conformitate cu următoarele acte legislative:

- Hotărârea Guvernului Nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu;
- Legea Republicii Moldova nr.1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător;
- Legea nr. 1422-XIII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic.

Programul observațiilor - prelevarea mostrelor și analiza chimică se efectuează conform ghidului metodologic „Руководство по контролю загрязнения атмосферы, РД 52.04.186-89 – Москва 1991.

1* - determinarea pulberilor în suspensie PM₁₀ mkm la POP nr. 7, pe parcursul unei luni din fiecare sezon;

2*- determinarea pulberilor în suspensie PM_{2,5} mkm la POP nr. 7 în cazul dotării cu filtrele necesare, măsurări efectuate în cadrul proiectului regional al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică RER/1/013 – Managementul calității aerului;

3* - în cazul dotării laboratorului cu echipamentul necesar pentru determinarea *monoxidului de carbon (CO)*

4* - în cazul dotării laboratorului cu filtrele necesare pentru determinarea *sulfaților solubili (SO₄²⁻)*

5*- în cazul inițierii transmiterii informației zilnice privind monitorizarea calității aerului și a precipitațiilor atmosferice din partea stîngă a Nistrului (mun. Tiraspol, mun. Bender, or. Rîbnița), activitate sistată din 17.06.2016.

Inițierea investigațiilor parametrilor propuși, cît și asigurarea unui monitoring continuu este posibil a fi efectuat în cazul dotării cu consumabile și echipament necesar.

Implementarea investigațiilor privind determinarea pulberilor cu fracția 10 mkm și 2,5 mkm, cît și a altor poluanți se impune cu necesitatea ralierei Republicii Moldova la standardele internaționale, cît și a cerințelor stipulate în Acordul de asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană. Cerințele ce țin de efectuarea monitoringului parametrilor menționați sunt indicate în Directiva 2015/1480/CE a Parlamentului European privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European privind arseniul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător. Aceste sarcini se impun și în conformitate cu Planul cadru privind dezvoltarea monitoringului pulberilor în suspensie cu fracția 10 și 2,5 mkm în țările Europei de Est, Caucaz și Asia Centrală (EECAC), elaborat de către Organizația Mondială a Sănătății în baza recomandărilor cu privire la reducerea riscurilor pentru sănătatea populației, cît și în Strategia pentru utilizarea monitorizării calității aerului atmosferic în calitate de instrument al politicii de mediu în țările EECAC, elaborat de către Grupul de Lucru privind monitoringul și evaluarea mediului înconjurător din cadrul Comisiei Europene a Organizației Națiunilor Unite.

MONITORIZAREA CALITĂȚII AERULUI ȘI PRECIPITAȚIILOR ATMOSFERICE LA POSTUL TRANSFRONTALIER DIN or. LEOVA
CONFORM PROGRAMULUI *EMEP**

<i>PROGRAMUL DE OBSERVAȚII, NIVELUL I ȘI II</i>		
<i>Poluanții monitorizați</i>		<i>Frecvența prelevării probelor</i>
Compuși anorganici în precipitații	SO ₄ ⁻ , NO ₃ ⁻ , NH ₄ ⁺ , H ⁺ (pH), Na ⁺ , K ⁺ , Ca ⁺⁺ , Mg ⁺⁺ , Cl ⁻ , conductivitatea	La fiecare cădere a precipitațiilor
Compuși anorganici în aerul atmosferic	SO ₂ , SO ₄ ⁻ , NO ₃ ⁻ , HNO ₃ , NH ₄ ⁺ , NH ₃ , (sNO ₃ , sNH ₄), HCl, Na ⁺ , K ⁺ , Ca ⁺⁺ , Mg ⁺⁺	24/24 h
Dioxidul de azot în aerul atmosferic	NO ₂	24/24 h
Pulberi în suspensii cu fracția 10 mkm	PM ₁₀	24/24 h
Particule în fază gazoasă	NH ₃ , NH ₄ ⁺ , HCl, HNO ₃ , NO ₃ ⁻	24/24 h

* *EMEP* - Programul de cooperare pentru supravegherea și evaluarea transportului pe distanțe lungi al poluanților atmosferici în Europa – prevederi ale Convenției asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi, (Geneva, 1979), ratificată de Republica Moldova la 09 iunie 1995 prin Hotărârea Parlamentului Nr.399-XIII din 16 martie 1995;

Programul de observații se efectuează în conformitate cu ghidul metodologic „EMEP manual for sampling and chemical analysis”/

”Руководство ЕМЕП по отбору проб и химическому анализу”- EMEP/CCC- Raportul 1/95, Centrul Chimic de Coordonare NILU (Institutul Norvegian pentru investigarea aerului – Revizia, noiembrie 2001).

DETERMINAREA COMPOZIȚIEI CHIMICE ÎN PRECIPITAȚII

Denumirea orașului	Anul inițierii observațiilor	Frecvența prelevării probelor	Programul de observații ®					Conductiv.
			Reacția activă a ionilor de hidrogen (pH)	Anioni			Cationi	
				SO ₄ ²⁻	Cl ⁻	HCO ₃ ⁻	NH ₄ ⁺	
Chișinău	1992	lunar	+ *	+	+	+	+	+
Cahul	2005	lunar	+	+	+	+	+	+
Cornești	1992	lunar	+	+	+	+	+	+
Bălți	2010	lunar	+	+	+	+	+	+

Programul de observații se efectuează în conformitate cu ghidul metodologic „EMEP manual for sampling and chemical analysis”/” Руководство ЕМЕП по отбору проб и химическому анализу” - ЕМЕП/ССС- Raportul 1/95, Centrul Chimic de Coordonare NILU (Institutul Norvegian pentru investigarea aerului – Revizia, noiembrie 2001) cât și conform metodologiei „ Руководство по контролю загрязнения атмосферы, РД 52.04.186-89 – Москва 1991”.

* - la stația Chișinău reacția activă a ionilor de hidrogen (pH) se determină la căderea imediată a precipitațiilor.

Inițierea investigațiilor parametrilor propuși cât și asigurarea unui monitoring continuu a precipitațiilor este posibil a fi efectuat în cazul dotării cu consumabile și echipament necesar.

DETERMINAREA POLUANȚILOR ORGANICI PERSISTENȚI ȘI A METALELOR GRELE ÎN PRECIPITAȚII *

Punctul de prelevare	Timpul colectării mostrelor de precipitații	Poluanții organici persistenți											Metalele grele					
		alfa-HCH	beta-HCH	gama-HCH	DDE	DDD	DDT	HCB	BPC	cis-chlordane	trans-chlordane	oxy-chlordane	Cu	Ni	Zn	Pb	Cd	Cr
Chișinău	lunar	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Leova	lunar	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bălți	lunar	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

* - determinarea Poluanților Organici Persistenți și Metalelor Grele investigate în precipitațiile atmosferice se efectuează în cadrul Laboratorului de referință din cadrul AM, aplicînd ghidul metodologic „EMEP manual for sampling and chemical analysis”/”Руководство ЕМЕП по отбору проб и химическому анализу” - ЕМЕП/ССС- Raportul 1/95, Centrul Chimic de Coordonare NILU (Institutul Norvegian pentru investigarea aerului – Revizia, noiembrie 2001), cît și conform metodologiei „Руководство по контролю загрязнения атмосферы, РД 52.04.186-89 – Москва 1991”.

POP - poluanți organici persistenți

cis- chlordane (alpha)
trans - chlordane (gamma)
oxy - chlordane
α-HCH hexaclorciclohexan
β-HCH hexaclorciclohexan
γ-HCH hexaclorciclohexan
DDE diclordifenildicloretilen
DDD diclordifenildiclorometilmetan
DDT diclordifeniltricloretilen
HCB hexaclorbenzen

BPC - bifenili policlorurați

BPC 28 2,4,4' triclorbifenil
BPC 52 2,2',5,5' tetraclorbifenil
BPC 101 2,2',4,5,5' pentaclorbifenil
BPC 138 2,2',3,4,4',5 hexaclorbifenil
BPC 153 2,2',4,4',5,5' hexaclorbifenil
BPC 180 2,2',3,4,4',5,5' heptaclorbifenil

PROGRAMUL DE ACTIVITATE PRIVIND PROGNOZA NIVELULUI POLUĂRII AERULUI ATMOSFERIC

Urbele în care se elaborează prognoza nivelului poluării aerului atmosferic	Analiza condițiilor meteorologice și gradului de poluare a aerului atmosferic. Separarea și analiza factorilor meteorologici nefavorabili privind dispersia poluanților din aer	Întocmirea prognozei operative a gradului de poluare a aerului atmosferic			Întocmirea și transmiterea avertizărilor și recomandărilor privind regimul de lucru al agenților economici în perioada CMN**	Transmiterea informației privind gradul de poluare a aerului atmosferic, prognozelor și avertizărilor privind manifestarea eventuală a unui nivel înalt de poluare a aerului
		în medie pe oraș	privind separat nocivele	de la surse separate		
Chișinău	+	+	+	+	+	a) evaluarea nivelului de poluare a aerului (lunar/anual) b) buletin, hărți, pagina web (zilnic)
Bălți	+	+	+	+		
Tiraspol *♦	+	+	+			
Bender *♦	+	+	+			
Rîbnița *♦	+	+	+			

* - în cazul inițierii transmiterii informației zilnice privind monitorizarea calității aerului atmosferic la posturile de observații din partea stîngă a Nistrului (mun. Tiraspol, mun. Bender, or. Rîbnița), activitate sistată din 17.06.2016.

** - CMN – Condiții Meteorologice Nefavorabile; ♦ - informația este prelucrată lunar.

Prognoza nivelului poluării aerului atmosferic în Republica Moldova se efectuează în conformitate cu următoarele acte legislative:

- Legea Republicii Moldova nr.1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător;
- Legea nr. 1422-XIII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic;
- РД 52.04.186-89 „Руководство по контролю загрязнения атмосферы,— Москва 1991”;
- РД 52.04.667–2005 «Документы о состоянии загрязнения атмосферы в городах для информирования государственных органов, общественности и населения. Общие требования к разработке, построению, изложению и содержанию»;
- РД 52.04.78-86 «Методические указания по прогнозированию загрязнения воздуха с учетом метеорологических условий»;
- РД 52.04.52-85 «Регулирование выбросов при неблагоприятных метеорологических условиях»;
- ОНД-86 «Методика расчёта концентраций в атмосферном воздухе вредных веществ, содержащихся в выбросах предприятий»;
- Ordinele interne - prelucrarea, analiza și sinteza sistematică a datelor privind calitatea aerului atmosferic și nivelul radioactivității mediului în scopul elaborării buletinelor săptămânale, lunare, trimestriale și a celui anual.

Șef Laborator pentru Calitatea Aerului

**PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI
PENTRU RADIOACTIVITATEA MEDIULUI, ANUL 2020**

MONITORIZAREA DEBITULUI DOZEI AMBIENTALE A RADIAȚIEI GAMA

<i>Nr. d/o</i>	<i>Regiunea</i>	<i>Denumirea stației de observații</i>	<i>Adresa și indicele sinoptic al stațiilor</i>		<i>Orarul observațiilor privind radiația gama la stații</i>	<i>Frecvența observațiilor</i>
1	NORD	Briceni ^{▼1*}	4700, str. Olimpică, 7	33664	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
2.		Soroca [▼]	3016, satul Cosăuți	33678	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
3.		Camenca ^{2*}	6600, str. Vorosilova, 88	33679	Zilnic	07 ⁰⁰
4.		Bălți ^{▼1*}	3102, str. Boțu	33745	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
5.		Rîbnița ^{2*}	5500, str. Chirova, 152	33754	Zilnic	07 ⁰⁰
6.		Fălești [▼]	5902 str. Cernăuților, 7	33744	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
7.	CENTRU	Cornești [▼]	3600, or. Cornești	33748	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
8.		Bravicea [▼]	4414, s. Bravicea	33749	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
9.		Dubăsari ^{2*}	4500, str. Dnestrovscăia, 2a	33821	Zilnic	07 ⁰⁰
10.		Chișinău ^{▼1*}	2072, str. Grenoble, 134	33815	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
11.		Bălțata [▼]	4812, satul Bălțata,	33824	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
12.		Tiraspol ^{2*}	3300, str. Șevcenco, aerodrom	33829	Zilnic	07 ⁰⁰
13.		Bender ^{2*}	stația meteo		Zilnic	07 ⁰⁰
14.	SUD	Ștefan Vodă ^{▼1*}	4200, zona industrială	33892	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
15.		Leova [▼]	6300, str. Livezilor, 26	33881	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
16.		Comrat [▼]	3800, UTAG, str. Șevcenco, 56	33883	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
17.		Cahul ^{▼1*}	3900, str. Alexandru Lupan, 68	33885	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu

LEGENDĂ ȘI EXPLICAȚII TABELARE:

Monitoringul radioactivității mediului se efectuează în conformitate cu următoarele acte legislative:

- Hotărîrea Guvernului Nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu;
- Legea nr.132 din 08 iunie 2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice;
- Determinarea echivalentului debitului dozei ambientale a radiației gama și a radionuclizilor în elementele de mediu se efectuează aplicînd ghidurile metodologice „Наставление гидрометеорологическим станциям и постам” – Ленинград Гидрометеоиздат 1982 și „Методические рекомендации по санитарному контролю за содержанием радиоактивных веществ в объектах внешней среды – Москва 1980.

▼ - În conformitate cu Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 477 din 19 mai 2000 „Cu privire la rețeaua națională de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și mijloace bacteriene (biologică) și conform compartimentului „D” punctul 8, se realizează regimul de observări a debitului dozei de expoziție a radiației gamma în activitatea cotidiană de 2 ori pe zi, iar în caz de pericol și declanșare a situațiilor excepționale, nu mai puțin de 4 ori în interval de 24 ore, utilizînd dozimetre manuale.

Ordinul Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne “Cu privire la punerea în aplicare a Instrucțiunii privind organizarea și efectuarea observării radiative, chimice și înștiințarea în caz de contaminare radiativă și chimică în protecția civilă” din 09.11.2010.

1* - monitorizarea în regim continuu a debitului dozei ambientale a radiației gama la stațiile Briceni, Bălți, Chișinău, Ștefan Vodă și Cahul, prin intermediul detectoarelor on-line MIRA, echipament obținut în cadrul proiectului „Fortificarea capacităților naționale ca răspuns primar în cazul unor accidente/incidente radiologice sau nucleare”. Proiect implementat prin intermediul Agenției Naționale pentru Reglementarea Activităților Radiologice și Nucleare din Republica Moldova și Autoritatea privind Reglementarea Activităților Nucleare și Radiologice din Suedia, cu acordarea suportului financiar al Guvernului din Suedia.

2*- observațiile se efectuează numai la ora 07; în cazul inițierii transmiterii informației zilnice privind monitorizarea debitului dozei ambientale a radiației gama la stațiile din partea stîngă a Nistrului, activitate sistată din 17.06.2016.

3*- determinarea concentrațiilor radionuclizilor tehnogeni și naturali în elementele de mediu se efectuează atît la gama-beta spectrometru de tip MKC AT 1315, unde se utilizează blocul de detectare scintilator de NaI, cît și la spectrometru de tip ORTEC GEM55P4-83-SMP, la baza căreia se află cristalul de germaniu extrapur (care permite detectarea unui spectru mai larg de radionuclizi).

4*- în cazul unor accidente/incidente radiologice sau nucleare radionuclidul tehnogen ^{131}I se monitorizează cu o frecvență sporită, din considerentele sale biologice (pericolul de expunere a glandei tiroide).

Șef Laborator pentru Radioactivitatea Mediului

PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU CALITATEA SOLULUI, ANUL 2020

Nr. d/o	Direcția de monitoring	Localitatea de și tipul de sol	Coordonatele punctelor	Frecvența colectării probelor	Pesticide ⁽¹⁾	BPC ₇ ⁽⁴⁾ POC ⁽³⁾	PAH ⁽⁵⁾	Metale grele ⁽²⁾	Azotul și fosforul total	Produse petroliere	Proprietățile fizico-chimice ⁽⁶⁾	
MONITORINGUL CALITĂȚII SOLULUI PE TERENURILE AGRICOLE												
1.	Nord	Mun. Bălți, com. Elizaveta		1 dată pe an, vara – toamna	+	+	+ ⁽⁷⁾	+	+	+ ⁽⁷⁾	+	
2.		R-nul Soroca, com Rublenița			+	+	+ ⁽⁷⁾	+	+	+ ⁽⁷⁾	+	
		R-nul Rezina, com. Mateuți			+	+	+ ⁽⁷⁾	+	+	+ ⁽⁷⁾	+	
3.	Centru	R-nul Ungheni, com. Cornești			+	+	+ ⁽⁷⁾	+	+	+ ⁽⁷⁾	+	
4.		Municipiul Chișinău, com. Băcioi			+	+	+ ⁽⁷⁾	+	+	+ ⁽⁷⁾	+	
5.	Sud	R-nul Taraclia, com. Corten			+	+	+ ⁽⁷⁾	+	+	+ ⁽⁷⁾	+	
6.		R-nul Cahul, com. Giurgiulești		+	+	+ ⁽⁷⁾	+	+	+ ⁽⁷⁾	+		
MONITORINGUL CALITĂȚII SOLULUI DIN PATUL CAROSABIL A LINIILOR CĂILOR FERATE												
7.	Nord	Bălți-Otaci		1 dată pe an, vara – toamna			+	+		+		
8.		Bălți-Florești					+	+		+		
9.	Centru	Ungheni-Chișinău						+	+		+	
10.		Chișinău-Reni						+	+		+	
11.	Sud	Cahul-Giurgiulești						+	+		+	
12.		Chișinău-Reni						+	+		+	

COD: - 8.3 - LÎ	EDIȚIA : 01	DATA: 30.12.19	PAGINA 29 din 32
-----------------	-------------	----------------	------------------

25.	S.A., „Fertilitatea” s. Hitrești				+	+					
-----	-------------------------------------	--	--	--	---	---	--	--	--	--	--

**DETERMINAREA BPC ÎN ULEIURILE DIELECTRICE ÎN CONFORMITATE CU ORDINUL
Nr. 6 PRIVIND INVENTARIEREA BIFENILILOR POLICLORURAȚI ÎN ECHIPAMENTUL ELECTROENERGETIC**

În conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 81 din 02 februarie 2009 și Regulamentului privind bifenilii policlorurați (BPC) în Republica Moldova se efectuează lucrări de inventariere a conținutului de BPC în uleiul din echipamentul electroenergetic cu volumul uleiului mai mare de 5 litri. Pe parcursul anului 2020, pentru identificarea BPC în uleiul dielectric, la solicitarea beneficiarilor vor fi efectuate analizele preliminare a probelor de ulei de transformator la utilajul L2000DX.

EXPLICAȚII LA TABEL:

- (1) - *pesticide în sol*: - insecticide organofosforice (paration metil, fozalon, dimetoat, malation, bazudin), erbicide de tip sim-triazin (simazin, atrazin, prometrin), decis, 2,4-D și derivații, acetoclor și alte tipuri de pesticide în cazul aplicării;
- (2) - *metale grele*: cupru, zinc, plumb, nichel, mangan (în solul din câmpurile agricole – forme totale și mobile; în sedimente– forme totale);
- (3) - *POC - pesticide organoclorurate* (α -, β -, γ -HCH - alfa-, beta-, gama-hexaclorciclohexan; 4,4'-DDE, 2,4'-DDE – diclordifenildicloretilen; 4,4'-DDD, 2,4' - DDD – diclordifenildiclorometilmetan; 4,4' - DDT, 2,4' - DDT - diclordifeniltricloretilan; HCB – hexaclorbenzen, pentaclorbenzen, heptaclor, heptaclor epoxid (izomeri A și B), aldrin, dieldrin, endrin, endosulfan I și II; clordecon, clordane, metoxiclor, mirex);
- (4) - *bifenili policlorurați* (în solul din câmpurile agricole) BPC₇ - BPC 28 - 2,4,4' - triclorbifenil, BPC 52 - 2,2',5,5' -tetraclorbifenil, BPC 101 - 2,2',4,5,5' - pentaclorbifenil, BPC 118 - 2,3',4,4',5 - pentaclorbifenil, BPC 138 - 2,2',3,4,4',5' - hexaclorbifenil, BPC 153 - 2,2',4,4',5,5' -hexaclorbifenil, BPC 180 - 2,2',3,4,4',5,5' - heptaclorbifenil;
- (5) - *HPA - hidrocarburi poliaromatice*; acenaften, acenaftilen, antracen, benz[a]antracen, benzo[a]piren, benzo[e]piren, benzo[b]fluoranten, benzo[g,h,i]perilen, benzo[j]fluoranten, benzo[k]fluoranten, crisen, dibenz[a,h]antracen, fluoranten, fluoren, indeno[1,2,3-c,d]piren, fenantren, piren;
- (6) - *proprietățile chimice și fizico-chimice ale solului* - azotul nitraților, azotul amoniacal, fosforul mobil, potasiul mobil, calciul și magneziul (formele de schimb), humusul, pH-ul (extractul apos) și aciditatea de schimb (pH_{KCl});
- (7) - *o probă combinată din toate terenurile punctului de monitoring*;
- (8) - *Programul în cadrul rețelei transnaționale(TNMN) (Transnational Monitoring Network)*: sunt monitorizate 5 secțiuni pe r. Prut: or. Lipcani, s. Braniște, s. Valea-Mare, s. Giurgiulești, or. Costești (lacul de acumulare Costești-Stânca);

ACTELE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE PRIN CARE SE OBLIGĂ IMPLEMENTAREA ȘI REALIZAREA MONITORINGULUI
CALITĂȚII ȘI EVIDENȚIERII POLUĂRII TEHNOGENE A SOLULUI

1. Hotărârea Guvernului Nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu;
2. Legea Parlamentului Republicii Moldova privind protecția mediului înconjurător, nr.1515-XII din 16.06.1993;
3. Cod al Parlamentului Republicii Moldova Codul funciar Nr.828-XII din 25.12.91;
4. Legea Republicii Moldova privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar Nr.1247-XII din 22.12.92;
5. Legea nr.40-XV din 19.02.04 privind ratificarea Convenției de la Stockholm privind Poluanți Organici Persistenți;
6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului rețelei naționale de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici nr.961 din 21.08.2006;
7. Hotărârea Guvernului nr. 81 din 2 februarie 2009 „Pentru aprobarea Regulamentului privind bifenilii policlorurați”;
8. Ordinul nr. 6 privind inventarierea bifenililor policlorurați în echipamentul electroenergetic.
9. Ordinele interne- prelucrarea, analiza și sinteza sistematică a datelor privind calitatea solului în scopul elaborării buletinelor săptămânale, lunare, trimestriale și a celui anual.

Șef Laborator pentru calitatea solului

Vasile PARAȘCIUC

**PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI
PENTRU DEȘEURI, ANUL 2020**

<i>Nr. d.o</i>	<i>Activități programate pentru anul 2020</i>	<i>Termenul de executare</i>	<i>Indicatori de performanță</i>
1.	Identificarea agenților economici care au obligația de a raporta datele despre gestionarea deșeurilor și informarea acestora despre obligațiunile de înregistrare și raportare în SIA MD	Sistematic pe parcursul anului	Numarul de agenți înregistrați în sistem SIAMD
2.	Conlucrarea cu agenții economici, colectarea și verificarea rapoartelor anuale cu privire la gestionarea deșeurilor prin intermediul SIA MD	Sistematic: din 01 februarie până 31 aprilie a fiecărui an	Numarul de rapoarte înregistrate în sistem SIAMD
3.	Identificarea seturilor de date cu privire la gestionarea deșeurilor, evaluarea rapoartelor colectate, elaborarea și publicarea informațiilor cu privire la gestionarea deșeurilor.	Sistematic pe parcursul anului	Rapoartele aprobate
4.	Colectarea și evaluarea datelor despre indicatorii de mediu pe categorii și tipuri de deșeuri și includerea lor în Raportul național privind starea mediului	Sistematic pe parcursul anului	Informația pregătită pentru raport
5.	Identificarea secțiunilor de monitorizare a deșeurilor din baza de date a Sistemului Informațional Automatizat Managementul Deșeurilor (SIAMD).	Sistematic pe parcursul anului	Secțiunile identificate
6.	Identificarea și procurarea standardelor ce specifică metodele de determinare a pH, As, Ba, Cd, Cl-, Co, Cr, Cr VI, Cu, Mo, Ni, NO ₂ ⁻ , Pb, S total, SO ₄ ²⁻ , V și Zn în eluate apoase, pentru caracterizarea deșeurilor.	Sistematic pe parcursul anului	Standardele implementate în cadrul laboratorului
7.	Implementarea sistemului de monitoring al deșeurilor, prin	Sistematic pe parcursul anului	Numărul de analize efectuate

	determinarea categoriilor de deșeuri și analiza componenței fizico-chimice a diferitor categorii de deșeuri. *		
8.	Implementarea metodologiei de determinare al conținutului de mercur în deșeurile periculoase și monitorizarea lui pentru diferite categorii de deșeuri. **	Sistematic pe parcursul anului	Numărul de analize efectuate
9.	Acordarea informației referitor la caracteristica deșeurilor la solicitarea beneficiarilor	Timp de 10 zile lucrătoare de la data solicitării	Cantitatea serviciilor prestate
10.	Elaborarea Raportului anual comun al Laboratorului de Referință de Mediu privind gestionarea deșeurilor	Trimestrul I-II	Raportul elaborat

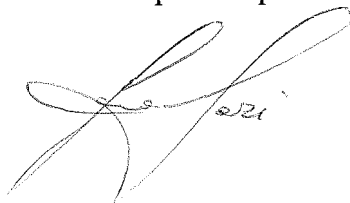
*- În cazul identificării spațiului necesar efectuării analizelor fizico-chimice

** - În cazul dotării tehnice a Laboratorului cu aparataj, reactive și accesorii necesare pentru activitate.

ACTELE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE PRIN CARE SE OBLIGĂ IMPLEMENTAREA ȘI REALIZAREA MONITORINGULUI DEȘEURILOR

- Hotărârea Guvernului Nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu
- Legea 1515 din 16.06.1993 privind protecția mediului
- Legea nr. 209 din 29.07.2017 privind deșeurile.
- Hotărârea de guvern nr. 501 din 29.05.2018 pentru aprobarea Instrucțiunii cu privire la ținerea evidenței și transmiterea datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora.
- Hotărârea de guvern nr. 99 din 30.01.2018 pentru aprobarea Listei deșeurilor

Șef Laborator pentru Deșeuri

Constantin CROITORI

Șef Laborator Referință de Mediu

Marina LUNGU